

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Fe pošilj prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Klasične prejema upravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja tristoletna petič-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 279.

V Ljubljani, v četrtek 4. decembra 1890.

Letnik XVIII.

O gradnji novega poštnega in brzojavnega poslopja v Ljubljani.

Da je gradnja novega poštnega in brzojavnega poslopja v Ljubljani živo potrebna, v tem so si jedini vsi. Kdor le količkaj pozna poslopje, v katerem sta sedanjí c. kr. poštni in brzojavni urad, rad prizná, da več ne zadostuje sedanjim potrebam. Sobam, primeroma prenizkim in pretesnim, primanjkuje svetlobe in zraka. Torej glas je jedini, da naj se zgradé novi prostori, ki bi v krasoto bili metropoli slovenski, pa tudi služili občinstvu kakor uradništvu. Ali kje naj se zgradi? V tem pa je več mislij. Nekateri bi ga radi videli na mestu, kjer stoji Luckmannova hiša, oziroma Koslerjev vrt, tedaj prav blizu staremu poslopju; poštno vodstvo v Trstu pa se je izreklo za prostor na cesarja Josipa trgu. Ta prostor priznal je za pripraven tudi dvorni svetnik Koch pl. Langentreu, ki si je razne prostore tu večkrat ogledal, in mestna občina se je že pogodila, da odstopi v ta namen cesarja Josipa trg proti odškodnini 10.000 gld.

Kakor bi tudi želeti bilo, da bi ostal lepi in prostorni cesarja Josipa trg nedotakljiv in da bi se ne zazidal popolno, vendar mora se priznati, da je cesarja Josipa trg v našem mestu jedini prostor, ki se more brez oškodovanja mestnih koristi zagraditi v javne namene. Zaduži čas je pa že tudi, da se s tega lepega prostora premesti kam drugam skladišče mestnega perila, ledenica za mesarje, lesni trg, kakor je nedavno v mestnem zboru predlagal g. odbornik Klein, in da se ondi zgradi monumentalno poslopje. Pošta je občekoristni, neobhodno potrebni zavód, kateremu treba prostora, vzduha in svetlobe, bodisi za občinstvo, bodisi za uradniško osobje.

Okolišni prostori s prelepim spomenikom nepozabnega narodnega buditelja in pesnika Vodnika

zadobili bodo drugo lice, odstraniti se bodo pa morale vse kolibe in lesni trg.

Istovestno bode središče mesta napeljano na ta kraj, ker je ta prostor po Reseljevi cesti do južnega kolodvora v najbližji spojitvi.

Da se je na početku tega veka postavilo ljubljansko poštno poslopje tik hótela „pri slonu“ in Maliča, bile so drugačne razmere, tedaj ni bilo še železnice, po glavnih cestah je odmeval postiljono-vega roga jék, in potujoči so bili primorani potovati v predpotopnih „koretah“, kakoršne se še vidijo tu in tam, in ostajati v imenovanih hótelih, ker se je v bližini nahajala pošta in iz navedenih vzrokov tudi biti morala.

Kako se je vse to dandanašnje premenilo! Železna cesta preprega državo od jednega konca do drugega, in Ljubljana ima že osigurano kamniško in dolensko železnice. Umestno je torej, da se novo poštno poslopje zgradi v bližini južnega kolodvora, odkoder se iztekajo vse druge črte. In kaj stoprav lepa zveza med pošto in južno železnico po ravni, prostorni in bližnji Reseljevi cesti!

Mesto naše namerava v najbližji dóbi podreti leseni mesarski most ter preko Ljubljanice graditi kamenit ali železen most. Nihče ne more ugovarjati, da je nepotreben, da, prepotreben je, kakor mestna kanalizacija. Z zgradbo tega mostú pa nastane mestni občini nálog, da preskrbi gasilnemu društvu novo, vsem zahtevam gasilstva ugajajočo in upravljeno gasilarno. Staro skladišče za razna orodja treba bo podreti in na tem mestu skrbeti za olepšavo naše stolnice.

Že pred 15. leti je stavbeni svetnik g. Potočnik v posebni knjižici dokazoval in utemeljeval, da je bodočnost ljubljanskega mesta na levem bregu Ljubljanice, da se mora mesto razširjati proti Vodmatu in na Poljanah. Koliko lepih stavišč je pa še za Gradom, v Strelških ulicah in na Gruberjevi cesti,

kjer že stoji pod streho velika deželno-brambovska vojašnica.

Kdor torej odkritosrčno želi procvitanje slovenske metropole, komur je pri srci blaginja in ugled našega mesta, pritrditi mora in odobravati ukrep mestnega zastopništva, da se novo poštno poslopje zgradi na cesarja Josipa trgu!

Politika in duhovniki.

Znana je trditev liberalcev: Duhovniki nimajo ničesar opraviti pri politiki; spolnujejo naj v cerkvi in v šoli svoje dolžnosti in mi jih bomo spoštovali kot oznanovatelje evangelija ljubezni. In ta trditev ne ugaja le liberalcem, tudi drugi se ogrevajo za-njo, ako natančno ne spoznajo namenov, ki jih zasledujejo liberalci s tem svojim geslom. — Čestokrat smo že govorili o tem predmetu v našem listu, zato nam je drago, da je o tej zadevi izpregovoril tudi línški škof dr. Doppelbauer v deželnem zboru gorenjeavstrijskem. Poslanec Eigner je namreč rekel, da se duhovščina sploh nima vtikati v volitve in sploh v politiko, ker nima za to potrebne svobode. Ker tudi naši liberalci pišejo o „prevz. knezoškofa političnih pismih“ ter méniyo, da duhovniki nimajo v tem oziru dovoljne svobode, podamo svojim čitateljem izvrstni govor dr. Doppelbauerjev, ki je prikladen tudi našim razmeram.

„Ko nam je presvetli cesar podelil ustavo, ter se radovoljno odrekal svoji absolutni oblasti, deliti hoče svojo oblast z ljudstvom ter s tem želi, da naj mu njegovi narodi pošljejo svetovalcev in sopostavodajalcev v državne in deželne zastope. Ta beseda vladarjeva velja vsem stanovom, velja torej med drugimi tudi duhovščini. Torej je tudi duhovnik po svojem socijalnem stališču opravičen, da izvršuje svojo volilno pravico, opravičen je po svojem znanju kot izobraženec med ljudstvom, opravičen je zato vsled svojega delovanja za blagor ljudstva in

LISTEK.

„Matične“ knjige.

Za leto 1890 je podala neumorno napredujoča „Matica Slovenska“ svojim članom tri lepe knjige: „Dušeslovje“, „Letopis“ in Valentina Vodnika „Izbrane spise“, blizu 60 pól najrazličnejšega in zanimivejšega berila, — in vse to za bora dva goldinarja! Zunanja uprava teh knjig je taka, da ji ne vé najstrožji grdogled kaj očitati. Vse tri tiskarne, „Narodna“, „Katoliška“ in „Blaznikova“ so dokazale, da se lahko kósajo s tiskarnicami mnogo bogatejših in številnejših narodov.

Celó velika zadovoljnost pa bo obšla „Matične“ članove, ko se bodo vtopili v vsebino teh lepih knjig.

I. „Dušeslovje“, napisal dr. Fr. Lampe, 241 do 528 str., je nadaljevanje lani pričetega lepega dela, ki zasluži ocene od strokovnjaške strani; zato prepuščam sodbo kompetentnejšemu sodniku.

II. Že dlje časa in obče priljubljeni „Letopis“ je tudi letos izpolnil, kar smo pričakovali od njega. Tudi letos je izbral njegov vrednik g. prof. Bartel toliko in tako različnega berila, da bo vsakdo v njem našel kaj, kar bo čital s pridom in veseljem.

Vrsto spisov pričinja g. J. Steklase „Andrej Turjaški“, str. 1—51. Temeljito, kakor v vseh svojih spisih, opisuje tu g. J. Steklasa priprave bosenskega paše Hasana za napad na Sisek; ob jednom pa razkriva neodločnost in nejednost poveljnikov krščanske vojske od leta 1591—1593. Sisek, ki ga je najprej junaški branil zagrebški kanonik Mikačič, za njim pa kanonika Gjurasak in Fintič, je bil že blizu na tem, da ga Turki zajemó, kajti krščanska vojska se je zbirala kaj počasi, in še potem, ko se je zbrala, niso vedeli nje poveljniki kaj početi: ali naj se vrnejo ter prepusté Sisek njegovi osodi, ali pa udarijo brez odlašanja na Turka. Gosp. pisatelj pripisuje v prvi vrsti Andreju Turjaškemu zaslugo, da je pridobil krščansko vojsko za boj, dasiravno je štela le kakih 4000 vojakov, turška pa najmanj 30.000. Res, trebalo je junaškega poguma za ta sklep. Junaško pa se je tudi držala krščanska peščica ter uničila Turka popolnoma. Le malo jih je izpred Siska odneslo peté!

Spis se bavi torej v prvi vrsti z bojem pri Sisku in v tem oziru obeta napis nekoliko več, kakor v istini prinaša. Andrej Turjaški je le postranska oseba. Sicer pa jo spis jedernat ter se čita prav gladko. Umestno bi pri tako dolgih spisih morebiti bilo, da bi se razdeljevali v več odstavkov ali poglavij.

Drugi spis se bavi na stranéh 52—116 s

„Slovenskim narodnimi vražami in praznimi verami“. To jako zanimivo tvarino je jel objavljati g. J. Navratil leta 1855, ter jo nadaljeval v „Letopisih“ leta 1886, 1887, 1888 in letos. V tem letniku sporoča marljivi gosp. pisatelj vraže in prazne vere, ki se nanašajo na dan sv. Valentina, na pust, pepelnico, štiridesetdanski post, sredpostno sredo, na dan sv. Matije, 40 mučnikov, sv. Gregorja, sv. Jederti, sv. Jožefa, Marijinega oznanenja, 1. aprila, sv. Marka, sv. Filipa in Jakoba, sv. Florijana, sv. Vrbana, sv. Medarda, sv. Vida, sv. Janeza in Pavla, sv. Petra in Pavla, Marijinega obiskovanja in sv. Cirila in Metoda. Kakor v prejšnjih letnikih, rešil je g. pisatelj pogubi in pozabljenju tudi s to zbirko vraž marsikatero staro narodno drobtinico, ki se je ohranila iz paganskih časov celó do današnjih dnij. Iz marsikatero od njih se oglašá naivni poetični duh priprostega našega naroda v vsej svojej otroški nedolžnosti. Trud pisateljev — in tega ni imel malo — je tem večje pohvale vreden, ker današnji realistični živelj trebi iz naroda nekdanje spomine s prav kruto brezobzirnostjo. Prav zadnji čas je, zbirati take častitljive ostanke minulih dób. Veliko je bilo abotnih, strašljivih, mimo njih pa tudi prikupljivih navad, ki so sladile in razsvetljevale mlade dni naših sedanjih starih ženic in móž, za katere pa sedanjí otroci prav nič več ne vedó. Izgubile so se za vselej.

države. Duhovščina ima torej pravico voliti, a ona ima tudi dolžnost. Dajte cesarju, kar je cesarjevega! veli Gospod. Ta beseda ne velja le ljudstvu, velja tudi apostolom, škofom, duhovnikom. Kaj pa je cesarjevega? Ali samo daski in daci? Mi nismo dolžni dajati cesarju le davkov, mi smo mu dolžni pošiljati v zastope dobre svetovalce, vestne postavodajalce. Ako torej hočemo dati cesarju vse, kar je cesarjevega, tedaj ima duhovnik dolžnost krepko sodelovati, da pridejo v postavodajalne zbornice domoljubni in cerkvi prijazni zastopniki. Hvala Bogu, da smem dati duhovnikom svojim častno priznanje, da so to svojo nalogo vrlo izvrševali od pričetka ustave. Zato seveda ničesar ne očitam duhovščini, marveč jo prav posebno pohvalim.

Poslanec Eigner je rekel: Duhovščina ima premalo svobode, da bi prosto volila. — Ali smem nekaj vprašati gospoda poslanca? Ali bi gospod doktor tudi tedaj dvomil nad prostostjo duhovščine pri volitvah, ako bi duhovniki liberalce volili, ako bi njih zastopniki sedeli na levi strani? Mislím, da ne. Resnica pa je, da tega niso duhovščini očitani nikjer, kjer duhovniki v državni zbornici ali deželni zborih sedé na liberalni strani. Ti duhovniki imajo torej politično prostost; zdi se mi, da kaže ravno ta dogodek, kako veliko prostost vživa duhovščina v svojih političnih nazorih.

Gospóda, mi vsi imamo po državnih zakonih jednake pravice in jednake dolžnosti. Duhovščina nosi jednaka bremena, kakor drugi državljani, da, jaz pravim, da nosi še večja. Bremena, katerih so drugi prosti, težé ramena duhovnikom. — V kvar duhovščini so v resnici izjemni zakoni n. pr. breme davkov za verski zaklad. Načelo, da smo pred zakonom vsi jednaki, žal, ne velja za duhovščino. Ona nosi še druga bremena, za katera je nikdo ne odškoduje in jaz tudi ne zahtevam, da bi jo morali odškodovati. Za občni blagor delajo duhovniki v pisarni, mnogokrat pravi pisarniški sužnji, ne da bi zahtevali odškodnino za to. Opomnim vas, gospóda, v tem oziru na trud pri ljudskem štetju, na vsakoletne redne pisarije za šolske in vojaške namene. In takim državljanom, ki nosijo več bremen pri davkih in delu, kakor drugi državljani, takim z ničevim vzrokom, da niso prosti pri volitvah, odrekati volilno pravico, ali je to pravično?

Duhovščina pa nima samo pravice voliti, ona ima za to tudi dolžnost. In sicer je volilna pravica duhovniku in vsakemu domoljubna in verska dolžnost. Ako bi se v parlamentih in deželnih zborih ne razpravljali predmeti, ki so verske narave, ako bi se o tem ne sklepalo, tedaj bi morebiti ne bila tako živa potreba duhovnikom najživahnejše vdeleževati se volitev. Politika je pričela pečati se z vero. Torej je dolžnost zastopnikov vere, da tudi od svoje strani posebno pozornost obračajo na politiko. Že več let imamo dokaze, kako postavodajalni zbori neprenehoma robkajo na cerkvi in človeške zakone stavijo nad božje pravo. Ali se smé torej zameriti duhovnikom, ako se z vso go-

rečnostjo trudijo za izvolitev odločnih katolikov? To je za duhovnika sveta dolžnost; ako bi tega ne storil, zasluži grajo svojega škofa.

Toda duhovnik mora tudi skrbeti za blagor ljudstva. — Kaka bremena težé naše ubogo ljudstvo! Koliko n. pr. morajo skladati za šole, koliko za druge namene.

Ali ni dolžnost duhovnika, delovati za izvolitev takih móž, ki bodo v deželnem zboru modro-varčni z deželnim premoženjem? Jaz pravim: modro-varčni; ne vse naenkrat, saj tudi Rima, kakor veli pregovor, niso sozidali v enem dnevu. Tako tudi mi vsega, kar želimo in sicer opravičeno želimo, ne moremo dognati v enem letu. Duhovščine dolžnost je, voliti móž, ki imajo srce za narod, ne pa ljudi, ki vedno segajo narodu v žep; narod potrebuje móž, ki vsaki čas zadenejo pravo mero.

Zagotavljam vas, gospóda, tudi jaz poznam dobro naše ljudstvo, saj sem rojak, vzrasel iz ljudstva, bivajoč med ljudstvom kot duhovnik in sedaj kot škof. Vi ne morete verjeti, kako slabo se godi našim ljudem. Večkrat tudi v dobri kmečki hiši ni najti goldinarja pri rokah. Zagotovim vam, da si je moral že večkrat varčen gospodar pri svojem poslu izposoditi pet goldinarjev, da je imel za nujne svoje opravke. — Ako torej duhovniki sodelujejo, da se ljudstvu odpomore, s tem izpolnjujejo le svojo dolžnost do ljudstva. Nikar jim torej tega ne očitajte! Gospóda, duhovščina voli prosto. Ako namreč voli, kakor zahteva domovina, kakor zahteva cesar, ako voli, kakor zahteva vera — tedaj voli duhovnik po svoji vesti, in ako po vesti voli, popolno prosto voli. Pač bi bil jaz kot škof dolžan posvariti, ako bi se kdo trudil za kaj tacega, kar je proti izpolnjevanju verskih in domoljubnih dolžnostij, kajti tak duhovnik bi v tem slučaju zlorabil svojo prostost.

Prosim torej, gospóda, da nehate sumničiti duhovščino in ji očitati, da nima za volitev potrebne prostosti. Ne poznam stanu, ki bi užival v tem oziru večjo prostost, kakor duhovniki. Od mladosti med ljudstvom in po svojih priučeni vednostih pozná duhovnik vse razmere v deželi, on živi in trpi z ljudstvom, in če kdo stoji narodu ob strani, gotovo je to duhovščina.

In v nevarnih časih, na koga naj se ozira vlada? Gotovo na duhovščino. Za to imamo dokazov dovolj. Duhovščina naj pomiri ljudstvo, da se povrne zopet red, ki je neobhodno potreben blagodejnemu razvoju vsake države.

Pustite torej duhovnikom njih pravice. Pomnite, gospóda, duhovnik prosto voli, on je po svoji vesti dolžan prav voliti, duhovnik je dolžan ljudstvo podpirati v vsem dobrem, torej je tudi dolžan opozarjati ljudstvo na njegovo volilno dolžnost. Mi se po pravici prištevamo onim, ki visoko cenijo avstrijsko državo kot svojo domovino. Duhovnik dela

ljubo je začel letos izpolnjevatí ter objavil izkopavanja po Slovenskem leta 1889.

Ta izkopavanja so znova potrdila, kar je gosp. pisatelj lani izrekel, „da je toliko v prazgodovinski, kolikor v rimski dóbi po naših planinskih zemljah vedno jedno ter isto ljudstvo prebivalo, ki je sicer vse kulturne premembe preživelo, pa se vendar ni premaknilo od svojih bivališč in grobišč. Podjarmljene so bile naše dežele večkrat, naselili so se na posameznih krajih tudi tuji, zmagovalni narodi, ali temeljna masa ljudstva je ostala vendarle vedno ista. Ti prvotni prebivalci so sicer menjavali običaje stanovanja in orožje, ali v narodnosti in verskih nazorih so ostali z malimi izpremembami vedno isti. Ta konservativnost je sezala tako daleč, da se prvotno ljudstvo za časa rimske vlade niti ni posluževalo rimskih novcev.“

Izkopavanja so odkrila še več. Ovrгла so tisto staro pravljico, da so bili naši kraji še v rimskih časih ali vsaj le malo poprej veliki gozdovi. Temu ni tako, marveč so bili že tisoč let pred Krist. malone tako gosto naseljeni, kakor dandanes. „Celó v takih krajih,“ trdi g. pisatelj, „ki so danes zeló oddaljeni od glavnih cest, na Gorjancih, pri Brezji na Gorenjskem, v Bohinji, na St. Vidski Gori pri Cerknem itd. so se našli neovržni spominki prazgodovinskega ljudstva. Izkopavanja nad Dvorom pri Žužemberku in poldrugo uro severneje pri vasi Korito

noč in dan za blagor države, za blagor cesarja, za blagor naroda. Duhovščina želi veliko, močno in mogočno Avstrijo. Pustite ji torej, da prosto voli po svojem prepričanji in opustite zmoto, kakor da bi duhovnik ne bil prost, kadar izvršuje svojo prvo politično pravico, kadar izvršuje svojo volilno pravico!

Politični pregled.

V Ljubljani, 4. decembra.

Notranje dežele.

Državni zbor prične danes svoje delovanje. Sedanji notranji položaj naše države je zeló zmeden in negotov. Večina državnega zbora je omajana. Sicer na zunaj še drži železni obroč desnice, a počen je na vseh straneh, in najbolje bi bilo, napraviti ga popolno novega. Sedanje zamotane razmere so povzročili vzlasti Mladočehi, in najbrže da bodo češko-nemški poslanci hoteli tudi, kakor Mladočehi, nadaljevati svoje razprave o češko-nemški spravi. Padali bodo z vso silo v državnem zboru na vlado, njej podtikali vso krivdo, da se je sprava ponesrečila ter skušali vreči Taaffe-ja.

Ministersko posvetovanje so imeli dné 2. decembra ministri na Dunaji. Posvetovali so se od 2. do 5. ure popoldne. Na dnevnem redu so imeli, kakor poročajo časniki, razprave o delovanju državnega zbora in o češko-nemški spravi. Češki deželni maršal knez Jurij Lobkovic biva že več dnij na Dunaji ter se marljivo razgovarja z ministerskim predsednikom o razmerah na Češkem.

Minister Gautsch in sekcijiski načelnik pl. Herman sta zašla v tako nasprotje, da mora jeden izmed nju odstopiti. Ker listi poročajo, da Gautsch vživa popolno zaupanje na mero-davnem mestu, moral se bo umakniti sekcijiski načelnik, in že prihodnje dni se pričakuje, da bo uradni list naznanil njegovo odslovljenje.

Vnanje države.

Rim. Dné 2. decembra se je darovala v cerkvi all' Anima v Rimu slovesna služba božja v spomin, da je isti dan presvetli avstrijski cesar Franc Jožef zasedel avstrijski prestol. Po slovesni sveti maši se je pel Te deum. Službe božje so se vdeležili udje obojega avstrijskega poslaníštva, več prelatov in mnogo v Rimu živéčih Avstrijcev. — O izjavi kardinala Lavigerieja, v kateri se poteza za republiko na Francoskem, se mnogo govori in piše. Pariški „Figaro“ trdi, da se je več francoskih škofov obrnilo do papeža, kako da méni o Lavigeriejevih načelih. Isti vé celó papežev odgovor. Tako pripoznava papež konstitucionalne vlade, ne da bi zmerom odobral sredstva, s katerimi so dotične vlade postale konstitucionalne države. Papež bo Lavigeriejevo dokazovanje sicer oslabil, vendar pa opomnil, da odobrava sploh Lavigeriejevo načelo. O tem odgovoru piše tudi „Pol. Corr.“, in sicer: „Papež bo izdal v kratkem izjavo, v kateri bo natančneje razpravljal in temeljeval načela kardinala Lavigerieja in škofa annejevskega, da naj se katoliki na Francoskem tesneje oklenejo republikanske ustave.“

Srbija in Rumunska. Dné 2. decembra je priplula prva rumunska ladija s soljo v Belgrad. Pašić, Milanović in drugi dostojanstveniki so šli na imenovano ladijo, kjer so imeli vkupni obed. Pri tej priliki je napil Pašić prijateljskim razmeram obeh sosednih držav ter izrazil željo, naj bi Srbija kakor tudi Rumunska še v prihodnje kar najlepše procvitali. Rumunski poslanec Rosetti je zahvalil Pašića

Jedno in drugo vražo je poskusil g. pisatelj tudi razložiti in ji priti do živega, zakaj in kdaj je utegnila nastati; vrhu tega pa se ozira tudi po drugem slovanskem, pri tej ali oni celó še po germanskem in romanskem svetu. — Berilo tega sestavka bo napravilo pač vsakemu, ki si je ohranil za tako poetično delovanje narodnega duha le še količkaj razuma, prav mnogo veselja.

V lanskem „Letopisu“ je pričel g. prof. S. Rutar obdelavati „Prazgodovinska izkopavanja po Slovenskem“, zgodovinsko stroko, za katero se pri nas ni storilo do sedaj še do malega nič, dasi tudi je prodrlo zanimanje zánjo že celó v nestrokovnjaške kroge. Da se to doslej ni storilo, je tem večji nedostatek, ker zavzema Kranjska po besedah g. pisatelja med vsemi kronovinami avstrijskimi prvo mesto gledé izvanrednega bogastva prazgodovinskih selišč, gradišč in grobišč. V lanskem „Letopisu“ je g. pisatelj, ki je v tej stvari pač med prvimi strokovnjaki slovenskimi, začel razmotrivati važnost teh izkopavanj za najstarejše dóbe slovenske zgodovine, ter temeljito pojasnil, kaj je kamenena, kovinska, hallstadtska ali latinska in rimska dóba. Tej razpravi je dodal obljubo, da bo na njenej podlagi v prihodnjih letnikih podajal natančneje spise vseh onih mest po Slovenskem, kjer se je kaj prazgodovinskega našlo, kakor tudi dóbe, kdaj se je kopalo in kako so izkopavanja napredovala. To ob-

dokazujejo, da so že pred 3000 leti na teh krajih železno orodje izdelovali in je daleč na okolo razprodajali. Celi vozovi kovaške žlindre so neovržni dokaz, da so prazgodovinski prebivalci izdelovali svoje orožje doma in ga ne morebiti prinašali od zvonaj. — Ravno to velja o lončeni posodi. O „galskih mečih“ in „etruskih posodah“ se vsled tega pač več ne more govoriti.

Gospod pisatelj poroča natančno o vseh leta 1889 na Slovenskem, po Kranjskem, Goriškem, Koroškem in Štajarskem izkopanih starinah. Mej vsemi temi deželami zavzema Kranjska prvo mesto ne le gledé obilice, ampak tudi znamenitosti in važnosti teh izkopin. S svojim spisom je ustregel g. pisatelj ne le zgodovinarju, ampak tudi domoljubu, komur je pač ponos čitati, kako važna je njegova z naravskimi čudeži tako zeló oblagodarjena domovina tudi v prazgodovinskem oziru in da se obračajo nanjo oči vsega izobraženega sveta.

Deželni stanoví kranjski od l. 1818 do 1847. Spisal prof. Jos. Apih str. 131 — 179. Gospod pisatelj je Slovencem dobro znan po mnogih jedernatih člankih, posebno pa po svoji knjigi: „Slovenci in l. 1848.“ V tem zanimivem sestavku opisuje napore takozvanih privilegiranih stanov (mej leti 1818 — 1847) za to, da bi se jim povrnilo nekdanji lepi časi, ko sta se po deželi mleko in med cedila za-nje. Seveda si plemenitaži niso mogli več

za napitnico ter izrazil željo, naj bi kmalu srbske ladije priplule na Rumunsko.

Nemčija. Agitacija nemških socialistov prodira od dné do dné bolj. Tako se poroča iz Šlezvig-Holsteina, da se socialno-demokratska agitacija širi vedno bolj tudi med kmetskimi ljudstvom. To gibanje kmetskih delavcev pa socialisti, kolikor morejo, pospešujejo in gojé. Mnogo dninarjev in hlapcev preti, da bode pustilo delo, če se jim ne povikša plača. Iz pokrajine Angeln se celó poroča, da so se na nekaterih krajih pridobili pristaši socialističke stranke za ude protestantskega cerkvenega kolegija.

Francija. „Echo de Paris“ objavlja pogovor z Liebknechtom in Stöckerjem. Prvi je rekel, da upa, da bodo zmagali socialistje ter v nadaljnjem pogovoru ostro napada Bismarcka, in méni, da je Caprivi vrl mož, domoljub in izvrsten vojak. Z Bismarckom je propadel tudi antisemitizem. Stöcker je bil plačevan iz tajnih zakladov. Temu nasproti je pa rekel Stöcker, da bo antisemitizem čez kakih 10 ali 20 let sijajno zmagal. Na Nemškem, Ruskem in Francoskem vpliva židovski denar in židovsko časnikiarstvo notri do plemenitazev, a to mora nehati. Ko je vprašal sotrudnik imenovanega lista Stöckerja, kako se bode to zgodilo, odgovoril je baje Stöcker: „S silo; ljudstvo se mora nahujskati proti židovom.“ Lahko se trdi, rekel je baje Stöcker v nadaljnjem pogovoru, da bo vzbuknila v Evropi še silna revolucija. Na vprašanje, ali je nemški cesar še antisemit, odgovoril je Stöcker: „Nemški cesar je še mlad, toda upamo, da bo še mnogo storil za cerkev.“ — Ta pogovor je gotovo popolnoma izmišljen ali pa vsaj močno izpremenjen.

Švica. Narodni svét je izvolil radikalec Müllerja (bernski kanton) za svojega predsednika in radikalec Lachenala (genfski kanton) za podpredsednika.

Anglija. Iz Londona se poroča 2. decembra: V večerajšnji seji irske stranke se je Parnell zagovarjal ter utrdil svoje stališče. Poudarjal je nedostatnost Gladstonovih predlogov z ozirom na home-rulo. Mnogo udov irske stranke, mej njimi najhujši Parnellovi nasprotniki, so izrekli odločno, da ne sprejmejo Gladstonovih načrtov, če se ne prenaréde po Parnellovem načelu. Ker je Gladstone temu močno ugovarjal, navstala je še večja navskrižnost med imenovano stranko in Gladstonovimi pristaši, ki ne bode prenehala, tudi če Parnell propade. Parnell je naposled opomnil, da ni nobenemu načelniku liberalne stranke preveč zaupati.

Izvirni dopisi.

Od sv. Križa pri Litiji, 2. decembra. Od 24. junija upravljal je našo težavno duhovnijo in sicer na vseobčno zadovoljnost priljubljeni gospod kapelan Jernej Zupanec. Pretečeno soboto pa se je oblekla mala naša vasica v praznično obleko. Kar se je moglo v primerno kratkem času storiti, storilo se je z veseljem, saj je veljalo novemu dušnemu pastirju, katerega je več ali manj vsaj po osebi poznala cela župnija.

Zadnje pobinkoštno soboto dohajala je šolska mladina v velikem snegu praznično oblečena od vseh stranij raztresene občine. Zbralo se je tudi občinsko starešinstvo, da sprejme novega župnika velečast. gosp. Andreja Petka. Raz zvonik visela je velika trobojnica in veselo šumela med padajočim snegom; topiči so počeli pokati in ubrano zvonjenje naznanjalo je prihod zaželjenega duhovnega očeta.

obetati nekdanjega srednjeveškega raja, a delali so na to, da bi se oživele vsaj razmere Jožefovega časa, dasitudi je že ta človekoljubni vladar iztrgal kmeta skoraj do dobra iz gosposkih krempljev. Ostalo jim je pa vendar še vsaj nekaj starih pravic, katere je francoska okupacija pogazila brez vsacega ozira ter zasula brezdnó, ki je dotlej zijalo med gospódo in kmetskim, pa tudi meščanskim stanom. Ko so zapustili Francozi deželo, odvalil se je gospódi velik kamen od srca. Bila je prepričana, da se bodo uvedle vse nji tako prilične razmere. Zato je začela takoj po odhodu Francozov nadlegovati dunajsko vlado, naj ji zopet osnuje deželne stanove, kakoršni so bili pred francosko dóbo. Toda mej francoskimi vojskami so se na Dunaju o ustavah in upravah dežel, zlasti pa o pravicah starodavnih deželnih stanov nazori dokaj spremenili. Kranjski stanovi so dobili pač leta 1818 zopet zakonito podlago, a ovsestili so se je malo, kajti vse njihove pravice so postale le navidezne. Deželni zbori niso bili odslej niti senca nekdanjih. Zborovali so pač še, se časih tudi še hudo razgreli — naposled pa je vlada le storila, kar se je nji zdelo in stanovi so morali molčati.

Zanimivo opisuje gosp. pisatelj ta prizadevanja kranjske gospóde za rešitev stvari in pravic, ki so bile že zdavno zgubljene, v 4 poglavjih: 1. nova ustanovska osnova, 2. stanovske oblike in finance,

Pravo protislovje! Narava vsa mrtva, odeta v belo sneženo odejo, veselo pokanje, radostno zvonjenje ter veličastno plapolanje zastav in zastavic.

Pod slavolokom, okrašenim z zelenilom zimskim in pomenljivim napisom, sešli so se: očetje občinski, g. nadučitelj pa gdč. učiteljica razvrstila sta šolsko mladino. Ko gospod župnik stopi raz voz, podala mu je učenka s primernim nagovorom šopek. Pozdravil ga je še župan Resnik v imenu občine, prav tako g. nadučitelj in gdč. učiteljica v imenu šolske mladine.

Vsem je g. župnik uljudno odgovoril in potem v cerkvi s sv. Rešnjim Telesom prvokrat blagoslovil vse navzoče. — Na večer zapeli so pevci pod vodstvom g. nadučitelja Jegličja podoknico.

Prvo adventno nedeljo stopil je g. župnik na leco in sam predstavil se svoji čredi. Ljubeznjiva njegova beseda prešla je od srca v srca navzočnih župljanov. Sv. maša z asistenco završila je ganljivo slovesnost.

Novemu gosp. župniku pa želé vsi župljani od srca: Bog ga ohrani med nami na mnogaja leta zdravega in zadovoljnega!

Ob enem pa ne moremo se vzdržati, da ne bi javnim potem izrazili srčne zahvale odhajajočemu č. g. upravitelju Jerneju Zupanecu. Bil je nam goreč izpovednik, vrl učitelj in po smrti blagega g. župnika Marolta skrben oče. Blagoslov božji naj spremlja povsodi plodonosno delovanje njegovo!

Iz Polhovega Gradca, dné 1. decembra. V noči med petkom in soboto t. j. med 28. in 29. novembrom zmrznil je blizu 30 let stari Janez Cankar, po domače Klepcev iz Dvora. Vračaje se iz petdnevnega zopora na Vrhniki proti domu spil je v gostilni pri Mraku v Zaklancu, fare horjulske, pol litra vina. Že tukaj je tožil, da mu je slabo in ne vé, kako mu bo domov hoditi. Za odšlim pošlje gospodar svoja hlapca gledat, je-li Klepcev srečen na poti.

Malo za vasjo najdeta dežnik in klobuk, za „škarpo“ pa nesrečnega mladeniča mrtvega.

Komaj je zadostil posvetni pravici, privela ga je smrt že pred božjo sodbo.

Dobili smo hudo zimo; obilo snega je padlo in še obeta.

Po hribih n. pr. po Črnem Vrh padlo ga je na mnogih krajih do ledij. — Sedaj je ubogi Črnovršec prisiljen celo zimo ostati in tičati doma, nolens — volens; — zaradi obilega snega po kozjih stezah je pot celó za vsacega hribovca nevarna. Ko bi ti reveži cesto dobili, bi se njihove razmere jako na bolje obrnile. Ondotni župnijski oskrbovatelj, č. g. Fr. Zorec, trdil se je že veliko, da bi se delala cesta na Črni Vrh. Vsa čast mu za požrtvovalnost! Obljubila se je ter tudi v dež. zboru obravnavalo; a vse gré le polževo pot, kjer treba kaj storiti za kmeta.

Tudi se govori, da bode naša pošta vozila na Vrhniko, mesto v Ljubljano. Vprašam vendar, bi-li bilo to pametno, da bi se naša zveza z belo Ljubljano pretrgala ter bi pisma po ribniško dohajala od nas v Ljubljano in nasprotno skozi Vrhniko in

3. stanovi in uprava, pravosodje, šolstvo, agrarni odnošaji in druge stvari, 4. postulati, davki. Na nekdanje čase je spominjala stanove jedino le še ba-hačasta stanovska obleka.

Zadnji spis Letopisa so „Doneski k historični slovenski dialektologiji“, v katerem gospod V. Oblak na drobno in temeljito preiskuje Skalarjev rokopis iz leta 1643 ter razkriva v njem mnogo podrobnosti gledé na zgodovinski razvoj slovenskega jezika. Spis je seveda v prvi vrsti namenjen slovenskim jezikoslovcem, a ker se čuti skoro vsak Slovenec precejšnjega slovničarja, utegne imeti tudi ta mnogo hvaležnih čitateljev.

Kakor vsako leto zaključujeta Letopis tudi letos vestno sestavljena sestavka: Bibliografija „slovenska“, sestavlja Ivan Tomšič in „Letopis Matice Slovenske“, sestavlja Evgen Lah, iz katerega posnemamo, da je imela „Matica“ konec leta 1889 premoženja 2130 gld. 44 kr. v gotovini in 10.499 gld. 75 kr. v obligacijah, dalje, da se je število društvenikov to leto pomnožilo zdatno, za 123, da pa je „Matici“ umrlo devet ustanovnikov, mej njimi Franc Kotnik, tovarnar in veleposestnik na Verdu pri Vrhniki, ki je v svoji oporoki zapisal „Matici“ blagodušno darilo 1000 gld.

(Dalje sledi.)

Borovnico? Treba si je ogledati cesto od nas na Vrhniko: hrib in dolina se vedno vrstita. Rajši hodim vsak teden jedenkrat bos v Ljubljano, nego v najelegantnejši kočiji na Vrhniko. Pisma bi potovala gotovo 7 do 9 ur. Sedaj vozi pošta 3 do 4 ure, in bile so lausko leto še pritožbe, da dohajajo pisma jako počasi v Ljubljano.

Ta prememba utegnila bi velike neprijetnosti povzročiti. — Zdravja smo krepkega. — Med šolsko mladino rogovihl je meseca septembra in oktobra hud kašelj.

B—c.

Iz Zagreba, dné 2. decembra. Ta teden se bode vršilo nekoliko nadomestilnih volitev v naš deželni zbor. To sicer ne bi bilo nič znamenitega, ko se ne bi bila za te volitve na dveh mestih postavila dva opozicijska kandidata. Pa še v dveh važnih mestih se je opozicija vzdignila proti sedanjemu sistemu, ki ga vladni in pa ogrski časopisi ne morejo zadosti nahvaliti. Najpoprej se je opozicija vzdignila v Oseku ter postavila svojega kandidata v osebi mladega dr. Neumanna, potem pa si je v zadnjem času tudi v Zagrebu proti vladni stranki opozicija izbrala svojega moža v osebi mestnega župnika dr. Boroše. V Oseku bo morda opozicija zmagala, dočim ima v Zagrebu malo upanja, kajti uradniki odločujejo pri volitvah, posebno pa še v glavnem mestu. Pa če tudi opozicija ne zmaga, mnogo je že to, da se je sploh zopet začela pripravljati na borbo proti sedanjem odnošajem. Najznačajnejše za naše okolnosti pa je to, da se je vzdignil Osek, ki je bil od početka pa do najnovejšega časa veren privrženec vseh vlad. Kdor pozna odnošaje tega mesta, ne bo se temu čudil. Osek je bil še pred petnajstimi leti važno trgovinsko mesto za celo Slavonijo ter je cvetelo med prebivalci pravo blagostanje. Ali odkar so Madjari sezidali nove železnice po Slavoniji tako, da se vse ogibljejo Oseka, ter naravnost vodijo v Pešto, začelo je to mesto vidoma propadati. Leto za letom so pošiljali prošnje za pomoč zdaj vladi hrvatske v Zagreb, zdaj zopet ministerstvom v Budimpešto; ali vse je bilo brez vspeha, le obetali so jim v Zagrebu in Pešti, da se bode tudi za-nje kaj storilo. Ali do danes so ostala obetanja neizpolnjena, in mesto si samo v tej nevolji ne more pomagati. Pa je-li potem čudno, da se je prevarano meščanstvo vzdignilo proti taki vladi, ki ne zna varovati interesov glavnega mesta tako lepe zemlje, kakor je Slavonija? Kaj so meščani za svojo privrženost do sedanjega sistema zaslužili, da se obe vladi tako malo ozirate na njihove potrebe? Vse to ravnanje je zares nekaj nezasišanega v ustavnej državi ter ni čudno, da najmirnejšemu meščanu kri vzkipi in da hoče pokazati, da ni sredstvo, katero bi smela država izrabljivati le v svoje svrhe, a potem ga prepustiti žalostnej osodi. Le na tak način si moremo tolmačiti to izpremembo v političnih nazorih meščanov oseških. Ako zmaga v Oseku opozicijski kandidat, obsojen bo današnji sistem popolnoma; pa tudi če ne zmaga, je že to mnogo, da se je sploh v tem do zdaj vladinem mestu opozicija vzdignila. Kako bodo volitve izpale, prijavil vam bodem v kratkem.

„Slovenec“ je že javil, da je umrl Dragotin Pogledič, bivši oddelni predstojnik hrvatske vlade in pošten narodnjak. Vendar pa mi je toliko popraviti vašo vest, da on tudi pod Rauchom ni bil madjaron, kakor nobenkrat četudi je bil Turapoljec, ki so najhujši madjaroni. Vsa njegova rodovina je madjaronska, ali on je bil precej s početka iskren Ilirec, privrženec Jelačićev ter čuvar blagajne za narodno vojsko, ko je vdarila na Madjare. Ostal je vedno naroden celó za absolutizma. Ko je bil proglašen ustav, bil je privrženec one narodne stranke, ki je hotela pošten dogovor z Ogrsko. Rauchov pristaš ni bil, vendar pa ga je on vzel za oddelnega predstojnika, ker je hotel s tem narodni stranki saj neko zadovoljščino dati. Za njegove zasluge je bil on predložen tudi za odlikovanje, ali on ni hotel nobenega reda sprejeti, hotel je ostati priprost državljan, kar še posebno označuje njegov značaj.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval gasilnemu društvu v Planini 80 gld. in onemu v Radečeh na Dolenjskem 60 gld.

(Imenovanje.) Na mariborskem bogoslovnem učilišču sta stalna profesorja imenovana p. n. gg. Jos. Zidanšek za sveto pismo novega zakona in dr. Mart. Matek za cerkveno zgodovino in patologijo. — Gospod Andrej Fekonja, kapelan v

Staremtrgu, gre kot provizor k Sv. Florijanu v Dolič. — Gosp. Jak. Kitak, provizor v Galiciji, pride kot kapelan k Sv. Mihaelu pri Šošanju. — G. Jan. Zadravec, kapelan pri Sv. Rupertu v Slov. Goricah, je prestavljen k Sv. Marku poleg Ptuja in g. Jak. Vidovič iz Kapela pri Radgoni v Št. Rupert pri Slov. Goricah. — Začasno umirovljen je gosp. Alojzij Urban, kapelan pri Sv. Marku poleg Ptuja. — Razpisana je fara Sv. Florijana v Doliču do 9. januarja 1891. l.

(Iz Vipave) smo danes prejeli naslednje vrstice: V 269. številki „Slov. Naroda“ smo čitali neko javno zahvalo, katero bi bilo nekda županstvo občine vipavske izreklo gospodu deželnemu poslancu J. Hribarju, ker je v deželnem zboru toplo zagovarjal vravnavo vipavskih vodâ. Ker pa so nam vipavske razmere dobro znane, smo takoj uganili, da tega ni storil občinski odbor v svoji celoti. In v resnici je „Slov. Narod“ v 276. svoji številki objavil popravek v tem smislu, da je zahvalo podpisalo „več odbornikov“. Podpisani pa vam stvar še bolj pojasnimo, da so dotično zahvalo podpisali le gospod župan, dva odbornika in občinski tajnik in da seja ni bila v občinski pisarni, temveč pri ognjišču. Kdor pa pozna našega trudoljubivega poslanca gospoda Mateja Lavrenčiča, mora le s studom obsojati tako početje.

(Uradna uniforma srednješolskih profesorjev.) Naučni minister je izdal razglas, ki določuje, da nosijo profesorji srednjih šol uradno uniformo, kadar se službeno predstavljajo in pri slavnostnih prilikah. Poučevali bodo profesorji kakor do sedaj v svoji navadni obleki.

(C. kr. okrajno glavarstvo v Celji) je, kakor se nam iz tamošnjega okraja piše, razposlalo samo nemške lističe, ki se bodo povodom številjenja ljudij rabili v ime izpiska iz rojstvenih knjig. Naš poročevalec pristavlja, da se mu samonemški dopisi ne zdijo v soglasji z današnjo dōbo ter sodi, da se je rečena zadeva pripetila brez krivde gospoda glavarja. Naše ljudstvo je pač v narodnostnem vprašanju že toliko občutljivo, da ga tudi sicer malenkostna netačnost v srce zabolj. Kaj li bi rekel Nemeec, ako bi on dobival samo slovensko tiskanico? Nemščine nezmožni in čitanju veščim imetelj nemškega lističa je pač tudi nekoliko radoveden ter želi znati, kaj da značijo besede, med katere je vloženo njegovo ime. S fino oliko in s pravičnostjo lepše v skladu bi se predočevala tiskanice vsaj dvojezične, če bi ne bilo samo slovenskih. V kotu na lističu opombica „Deutsch“ pa spričuje, da ne manjka tiskanice s tekstom tudi slovenskim, toda razpošiljati jih — ne marajo? Ali tako občitanje sme zadeti tudi c. kr. okrajno glavarstvo v Celji?

(Roparski napad.) Dne 23. oktobra se je vračal citrar Jakob Drogenig, ki je ob jednom kot vinogradnik delal v vinogradu posestnika Jožefa Gregra v Šentpetru, iz gostilne v Slatini pozno v noč domov. V tej krēmi je Jakob Drogenig igral na citre, in med drugimi gosti je bil tudi posestnik Anton Gabersšek iz Slemen. Ta je šel za Jakobom Drogenigom iz gostilne ter ga je med potjo napadel ter siloma oropal 1 gld. 25 kr., katere je bil citrar zaslužil v gostilni. Zločinca Antona Gabersška so že prijeli ter ga izročili c. kr. okrajnemu sodišču v Rogatecu.

(Nesreča.) V papirni tovarni v Goricah pri Medvodah je padel 28. novembra po stopnjicah delavec Primož Kos, oženjen mož, imajoč 6 otrok, tako nesrečno, da je vsled padca tudi umrl dne 1. decembra. Dne 3. decembra so ga raztelesili zdravniki, ter spoznali, da si je prebil črepino.

(Slovenski klub na Dunaji) ima svoj tretji letošnji večer v soboto, dne 6. t. m. ob 8. uri zvečer v hōtelu „Royal“ I., Singerstrasse 3. Predaval bode g. dr. Al. Homan. Nadejati se je jednako obilne vdeležbe, kakor pri prvih dveh večerih.

(Sokolov Miklavžev večer) priredijo ljubljanski „Sokolci“ v petek, dne 5. decembra t. l., v dvorani ljubljanske čitalnice s sodelovanjem c. in kr. vojaške godbe pešpolka baron Kuhn št. 17 z nastopnim vspeodom: 1. Koračnica. 2. Vilhar: Overtura k opereti „Jamska Ivanka“. 3. Fetrás: „Mondnacht auf der Alster“, valček. 4. Miklavž s sijajnim spremljivom iz Olimpa: dr. Faust, Mephisto, Lucifer in druge pošasti iz Hada. 5. Millöcker: Odlomki iz opere „Der arme Jonathan“. 6. Hálman: Polka française iz opere „Páros Szöktetés“. 7. Produkcija atletov iz Hada. 8. Titl: „Serenada“ za piščal in lovski rog. 9. Behr: „Am Königsee“, gorska idila. 10. Dellinger: Overtura k opereti „Capitän Fracassa“. 11. Fall: „Lola Beeth“, Gavotte. 12. Schinzel: Ruska koračnica. Vstopnina za člane „Sokola“ po 30 kr., za vse druge po 50 kr. za osebo. Otroci so vstopnina prosti. — Začetek ob 8. uri zvečer.

(Akademično društvo „Triglav“ v Gradcu) priredi dne 10. decembra 1890. leta slavnost v spomin devetdesetletnice rojstva dr. Fr. Ks. Prešerna s prijaznim sodelovanjem tamburašev in pevcev akademičnega društva „Hrvatske“. Pevske zборе vodi gospod drd. med. Hinko Šuklje. — Lokal: Daniel — Annensäle. Začetek ob 9. uri zvečer. — Vspeod: A. Pozdrav predsednikov. 1. Dav. Jenko: Slovenska himna, poje moški zbor. — 2. Oertel-Šviglin: Poputnica „Kola“, udarja tamburaški zbor. — 3. Slavnostni govor. Govori gospod drd. med. Ivan Jenko. — 4. Gounod-Miletič: Potpourri iz opere „Faust“, udarja tamburaški zbor. — 5. H. Volarič: Dekliški vzdih, samospjev za bariton, poje gospod stud. med. Bela Štuhec. — 6. M. Meyer: Hrvatsko prelo, udarja tamburaški zbor. — 7. Dr. G. Ipavec: Oblakom, četverospjev. — 8. Schinzel-Miletič: Vienac ruskih napjeva, udarja tamburaški zbor. — 9. P. Hugolin Sattner: Za dom, poje moški zbor. B. Zabavni del.

(Posojilnica v Maribornu) je imela meseca novembra 1890 dohodkov 57.394 gld. 79 kr., troškov 45.373 gld. 64 kr., tedaj denarnega prometa 102.768 gld. 43 kr.

Telegrami.

Dunaj, 4. decembra. Prešernova slavnost „Slovenije“ vršila se je najsijajnejše na popolno zadovoljnost mnogobrojnih vdeležencev.

Dunaj, 3. decembra. Deželni zbor je sprejel po daljši razpravi s 36 proti 24 glasovom določbo predloge o Velikem Dunaji, katera podeljuje županu pravico, v skrajnem slučaju izključiti občinskega svetnika za tri zaporedne seje.

Dunaj, 4. decembra. Poslanci so živahno pozdravljali predsednika Smolko, kateri jih je zahvalil za prijazni pozdrav. Med vladnimi predlogi je pomorsko-trgovska pogodba z Egiptom, postava o nameščenju bosensko hercegovinskih čet, povračilo za troške povodom povodenj meseca septembra in finančno poročilo.

Dunaj, 4. decembra. V državnem zboru je finančni minister podal državni proračun za 1891. leto. Vkupna potrebščina znaša 564.473.940, vkupno pokritje 566.759.572. torej je prebitka 2.285.625 gld. Finančni minister dalje izraža upanje, da bode mogel

tudi pri manj ugodnem razvoji okolščin od 10.625.650, kateri se zahtevajo za poravnavo državnega dolga za 1891. leto, gotovo štiri milijone iz letošnjih državnih dohodkov izplačati, torej se bode izdalo k večjemu za 6.625.650 gld. nove rente. S tem se kaže proračun za 1891. leto v primeri s proračunom za 1890. leto ugodnejši za 4.593.653 gld. Finančni minister upa, ako bodo ugodne okolščine, da bode tako dosegel zmanjšanje državnih dolgov in njih osnovo na normalne državne dohodke. V istini se bode 1891. leta 5.902.778 gld. več potrošilo kakor 1890. l., in sicer od tega za ministerstvo notranjih zadev 655.000, za naučno ministerstvo 806.000, za trgovinsko 1.339.900, poljedelsko 822.000; v istini bode več dohodkov 6.496.431; in sicer neposrednih davkov 1.096.000, pri carini 1.560.000, pri užitinini 1.957.400; dohodki od žganja so se znižali za 1.375.000, davki od sladkorja povekali za 2.231.200 gld.

Pariz, 3. decembra. „Agence Havas“ poroča iz Santiaga v Chile: Politiški položaj je močno napet in videti je, da se to ne bode drugače končalo, kakor da se odstrani ministerstvo, ali pa da v državi bukne kaka prekucija.

Peterburg, 3. decembra. Iz Orenburga se poroča, da je 30 skozi štepo jahajočih Kirgizov zmrznilo, ker je temperatura padla naenkrat s 3° gorkote na 30° mraza. V štepi so bajē poginili ljudje in živina cele trgovinske karavane.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Vetar	Vreme	Mokriše na 24 ur v mm
		zrakometa v mm	toplota na Celziju			
7. u. zjut.		727.0	1.2	sl. zap.	oblačno	
3 2. u. pop.		726.7	2.6	"	"	0.70
9. u. zveč.		727.9	1.2	"	"	dež

Srednja temperatura —1.7°, za 0.7° nad normalom

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. decen. 1890.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	40	kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ „ 16% „	89	„	45	„
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	„	60	„
Papirna renta, davka prosta	102	„	05	„
Akcije avstr.-ogerske banke	950	„	—	„
Kreditne akcije	303	„	50	„
London	115	„	25	„
Srebro	—	„	—	„
Francoski napoleonid.	9	„	13	„
Cesarski cekini	5	„	47	„
Nemške marke	56	„	57 1/2	„

Pred nekaj dnevi izšla je v slovenskem, lahko umljivem jeziku

Okrožnica
našega Svetega Očeta
Leona XIII.,
po božji previdnosti papeža,
o najtehtnejših dolžnostih krščanskih
državljanov.

Poslovenil je Okrožnico prečast. g. L. Jeran, vrednik „Zgodnje „Danice“, potrdilo pa visokočast. knezoškofjstvo. — Dobiva se komad po 8 kr. v „Katoliški Bukvarni“. 50 komadov gld. 3.50, 100 komadov gld. 6.—. (3-3)

Tuji.

2. decembra.

Pri **Maltcu**: Herzl, Puschner, Kirchenberger, Schwarzer, Pass, trgovci, z Dunaja. — Bihal, trgovec, iz Prage. — Courir, Leban, potovalca; Abeles, trgovec, iz Trsta. — Grof Auersperg iz Črnomlja. — Kljun iz Kamnika.

Miklavžev semenj
v Litiji

bo letos v torek, dne 9. decembra 1890.

Županstvo v Litiji,
dne 1. decembra 1890.

Župan: **Mešek** l. r.

(3-2)

Izdajatelj: Matija Kolar.

Odgovorni vrednik: Ignacij Žitnik.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.

Ravnokar je izišla knjiga:
Izpovedanja TAXIL:

18 pol 8°.

Cena 60 kr., po pošti 65 kr.

Dobiva se

bivšega
prostomisleca.
v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani.**